



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VIII. Quæ cautela sit adhibenda in creaturarum Contemplatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Angeli
& homines
cur con-
diti?

Augustinus Opuscul. De Deo diligendo sic inquit: factus ergo Angelus, sive homo propter DEVM dicitur esse, non quia DEVS creator & summus beatus alterutrum indigeret officio, quia bonorum nostrorum non eget, sed ut serviret ei, & fruere iureo, cui servire regnare est. In hoc proficit serviens, non ille cui servitur. Et sicut factus est homo propter DEVM, sic factus est mundus propter hominem, ut ei serviret. Postus est ergo homo, ut ei serviret, & ut ipse serviret, ut acciperet utrumque, & resisteret totum ad bonum hominum, & quod accepit obsequium, & quod impendit. Ita enim voluit DEVS sibi ab homine serviri, ut ea servitute non DEVS sed homo juretur, & voluit, ut mundus serviret homini, ut exinde similiter juretur homo. Totum igitur bonum hominis erat, & quod factum est propter ipsum, & propter quod factus est ipse. Omnia enim, ait Apostolus 1. Cor. 3, nostra sunt; superiora scilicet, equalia, & inferiora. Superiora quidem nostra sunt ad fruendum, ut Deus Trinitas. Aequalia nostra sunt ad conveniendum, scilicet Angeli: quia etsi modo sunt superiores nobis, in futuro erunt aequales. Et inferiora nostra sunt, quia ad usum nobis sunt; sicut res dominorum dicuntur esse famulorum, non privatione a domino, sed quia sunt ad usum eorum. Hæc Augustinus.

Præterea mundus est hominis domus, cujus pavimentum terra, floribus, arboribus, aliisque virgulis veluti gemmis decorata; cujus piscina, maria, flumina, lacus; cujus columnæ, montes; cujus caveæ, valles; cujus regmen, cælum; cujus lumina sive fenestræ, sol, luna, stellæ, unde Gregorius Nazianzenus in orbem Dominicum dixit: Nihil verò mirum, si homo novissimus prolatus est, in manu DEI & imagine condecoratus: oportebat enim tamquam Regi prius Regiam constituere, & ita de munus Regem omnibus iam stipatum introducere. Conditus est etiam orbis, ut ejus imperium a DEO homini concederetur, & ipsi mundo, testante Sacra pagina, velut Rex presideret. Conditus denique, ut delectationem & voluptatem ex nobilitate sua operatione perciperet, quæ est contemplatio, quæ ex visibilibus ad invisibilia conscenderet, DEVM creatorem suum intelligeret, intelligendo amaret, amando possideret, & possidendo fruere: tantum enim ac tam mirabilibus literis exaratus liber ad studium hominum intellectu prædicatorum, ex immensitate largitus divina collatus fuit. Hæc Gregorius.

Hanc igitur magnificentiam liberalitatemque æterni Regis & mundi Satoris DEI, per quam architecto & onice fabricatam hanc mundi machinam, seu munusculum homini tradidit, quis pro dignitate commendare queat? Augustissimum hoc munus est, (ut pius quidam Doctor scribit) si datorum, si datum, si modum, si cui tradatur animadvertis. Magnificus dator ipse DEUS est. Sed quid elargitus est? Non aurum, non immensas urbes, provincias; sed mundum omnem, tam amplum & spatiosum, ac pulchrum. Sed quomodo & quibus tantum præstat munus? Non Angelis; sed nobis nil tale promerentibus, nil efflagitantibus, nil rependentibus. Et quibus tandem? Non amicis & familiaribus, id est, iustis; sed hostibus & impiis, & peque contumacibus.

Verum si qui citò dat bis dat, quoties tibi, o homo, dedisse censendus est DEUS, qui tam citò, qui in principio temporum, antequam esses, tantum tibi munus contulit? Disce igitur, o mortalis homo, divinam liberalitatem nam si ipse, quod suum erat, largitus est; cur in quod tuum non est, avarè deines? Si ille tibi servo & hosti, cur tu fratri & amico non impertiris bona? Cuncta te ad liberalitatem excitant.

Cælum non interrupta latione in cui gratiam voluit, astra lucem munificè effundunt, ignis calorem non cohibet, aër salubres imbres exhalat, nec umquam fatigatus sonos, odores, speculæque rerum profertre desinit. Maria, lacus & flumina continuò tibi adiut ad divitias comparandas patefaciunt, & innumera piscium genera tibi produciunt. Terra quoque uberrimos fœtus nonne effundit? herbas, arbores, & animantia sponte iterant, & perfossa, varios tibi lapides & metalla suppeditat. Cuncta demum summi Opificis iussu & exemplo quæ sua sunt liberalissimè largiuntur, solus homo manus comprimit, & non modò quæ sua sunt non impartitur, sed aliena rapit, nec ullum grati animi testimonium Largitori suo rependit, qui pulcherrimam & amplam hanc orbis machinam uberrimò munere, non petitis, sed sponte est elargitus hæc ille.

CAPUT VIII.

Quæ cautela sit adhibenda in creaturarum Contemplatione.

QUONIAM creaturæ DEI ob hominis culpam non semel in tentationem & mulpulam pedibus insipientium factæ sunt, cautela maxima opus est, ne cupientes rerum spirituales venationem ingredi, intra creaturarum retia incauti capiamur, & dum ad sublime ire contendimus, deprimamur ad ima. Quare in tantum visibilibus rerum copia, inter spectaculorum genera, ut rectè scribit Richard. l. 2. c. 1, videat quisque, quod eligat: caveat ne illud ante mentis oculos reducat, unde cordis sui menditiam polluat. Debet ergo ad considerationis sue respectu voluptatibus irritamentis amovere, qui cupit de interne incorruptionis perpetuitate gaudere. Quidquid avaritiam stimulat, quidquid gulam irritat, quidquid luxuriam inflammat, ab illa recordationum suarum frequentia secearnat. Ille sanè mundum & quæ in mundo sunt utiliter in contemplationem adducit, qui per mundanorum respectum ad mundanorum defectum venit. Hunc huiusmodi contemplationis fructum magnus ille mundalium contemplator qualifit & invenit, scriptumque reliquit: Vanitas vanitatum, dixit Ecclesiastes, vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Ille vanitatis contemplationem non in vanitas sumit, qui ex eo quod in uno respicit, in laudè Creatoris affert, qui cum in omnibus operibus suis mirabilem, laudabilem, amabilem reperit. Domine Dominus noster, quàm admirabile est nomen tuum in universa terra! ecce mirabilem. A solis ortu usque ad occasum laudabile nomen Domini: ecce laudabilem. Iustus Dominus in omnibus viis suis, & sanctus in omnibus operibus suis: ecce amabilem. Ligna ergo rigida, ligna robusta, ligna durabilia, qualibet considerationes sunt, quæ mentis vigorem reparant, quæ ad constantiam roborant, quæ in perseverantia confirmant.

Sanctas quoque Augustinus lib. de Virg. Relig. c. 29. docet vitandam esse in contemplatione creaturarum vanam curiositatem, dum inquit: Ne in consideratione creaturarum vana & peritura curiositas exerceatur, sed ex his gradus ad immortalia & semper manentia faciendus est. Ideo adjungit Propheta: Expandi manus meas ad te.

Multæ sunt rationes & modi quibus ex creaturis ad Creatorem ascendere possumus; sed ille est aliis præferendus, quo usus est sanctus Augustinus li. 11. Confess. c. 4. DEUM alloquens: Tu Domine, inquit, fecisti ea, qui pulcher es; pulchra sunt enim: qui bonus es; bona sunt enim: quies sunt enim. Nec ita pulchra sunt, nec ita bona sunt, nec ita sunt, sicut tu Conditor eorum, cui comparata, nec pulchra, nec bona sunt. Scimus hæc, gratias tibi: & scientia nostra scientia tua comparata, ignorantia est. Hæc Augustinus.

K 4

PRL